

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3041

Vragen van het lid **Spekman** (PvdA) aan de minister voor Immigratie en Asiel over *de positie van kinderen in de Vrijheidsbeperkende Locatie in Ter Apel* (ingezonden 24 mei 2011).

Antwoord van minister **Leers** (Immigratie en Asiel) (ontvangen 4 juli 2011) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 2782.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het artikel in het Tijdschrift voor de Rechten van het Kind «Right» over de angsten van kinderen in de vrijheidsbeperkende locatie in Ter Apel (VBL)?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Klopt het dat er tweewekelijks door de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) gesprekken plaatsvinden met de gezinnen met kinderen die moeten werken aan terugkeer? Klopt het dat de gezinnen in die gesprekken door de DT&V worden geconfronteerd met de dreiging dat zij op straat belanden? Klopt het dat in die gesprekken tevens wordt gewezen op de mogelijke gevolgen daarvan, zoals een tijdelijke uithuisplaatsing van de kinderen maatregel van de Kinderbescherming? Deelt u de mening dat de kinderen daardoor geïntimideerd kunnen raken en angstig kunnen worden?

Antwoord 2

Nee, de DT&V voert niet tweewekelijks vertrekgesprekken. In de eerste drie weken na het opleggen van de vrijheidsbeperkende maatregel in de Vrijheidsbeperkende Locatie (VBL), worden in beginsel twee gesprekken gepland met een vreemdeling. Vervolgens is de frequentie van de vertrekgesprekken variabel en afhankelijk van de mogelijkheden en beperkingen die zich in het vertrektraject voordoen.

Tijdens het vertrekgesprek wordt de vreemdeling gewezen op de plicht om Nederland zelfstandig te verlaten. Zoals uw Kamer bekend is, vindt beëindiging van de maatregel van plaatsing in de VBL voor gezinnen met kinderen thans enkel plaats als betrokkenen Nederland verlaten of indien bewaring wordt opgelegd. Het informeren van de vreemdeling over de eventuele

¹ 29 april 2011: <http://www.defenceforchildren.nl/images/69/1390.pdf>

gevolgen van het al dan niet verlenen van medewerking aan zijn of haar vertrek, vindt op een respectvolle en humane manier plaats. Hierbij worden geen dreigementen geuit.

Mogelijke uithuisplaatsing van de kinderen is geen gespreksonderwerp bij de vertrekgesprekken. Overigens wordt ook in het aangehaalde artikel al aangegeven dat een en ander niet meer aan de orde komt tijdens vertrekgesprekken.

Ik kan niet uitsluiten dat het vertrekproces door betrokkenen die niet willen terugkeren en hun kinderen als onaangenaam wordt ervaren. Voor wat betreft de positie van de kinderen zij nog het volgende vermeld. In principe worden alleen de ouders uitgenodigd voor een vertrekgesprek. De keuze voor het al dan niet aanwezig laten zijn van de kinderen is aan de ouders. Vertrekgesprekken worden veelal gehouden gedurende schooltijd, waardoor het zelden voorkomt dat schoolgaande kinderen bij een vertrekgesprek aanwezig zijn.

Vraag 3

Hoe verhouden de dreigingen uit vraag 2 zich tot de huidige situatie waarbij gezinnen met kinderen naar aanleiding van de uitspraak van het Gerechtshof in Den Haag van 11 januari 2011, niet op straat worden gezet? Kunt u deze antwoorden toelichten? Deelt u de mening dat kinderen niet bij confronterende vertrekgesprekken aanwezig moeten zijn?

Antwoord 3

Zoals in antwoord 2 aangegeven, worden er geen dreigementen geuit bij de vertrekgesprekken. Als gevolg van de uitspraak van het gerechtshof Den Haag, kan de overheid geen onderdak in de VBL in Ter Apel meer beëindigen van gezinnen met minderjarige kinderen. Dit is in het aangehaalde artikel ook vermeld. Daarentegen kan opvang in een azc wel worden beëindigd, maar alleen als daarbij een vrijheidsbeperkende maatregel in de VBL in Ter Apel wordt opgelegd. Wat betreft de aanwezigheid van kinderen bij vertrekgesprekken, verwijs ik u ook naar antwoord 2. Zoals u reeds bekend is ben ik tegen de uitspraak van het gerechtshof Den Haag in cassatie gegaan.

Vraag 4

Kunt u aangeven hoe groot de woningen zijn waarin de gezinnen in de VBL moeten verblijven? Kunt u aangeven hoe groot de woon- en slaapruijnte zijn die de gezinnen ter beschikking hebben? Klopt het dat dit totaal minder is dan in een gemiddelde gevangenis? Deelt u de mening dat deze beperkte ruimten onvoldoende geschikt zijn voor een langer verblijf van kinderen? Wat zijn de overige faciliteiten voor kinderen op de VBL? Hoe lang verblijven gezinnen met kinderen gemiddeld in de VBL? Kunt u deze antwoorden toelichten? Bent u bereid de lengte van het verblijf van gezinnen met kinderen in de VBL zoveel mogelijk te beperken? Bent u bereid de faciliteiten en woonruimte voor gezinnen met kinderen in de VBL uit te breiden? Kunt u deze antwoorden toelichten?

Antwoord 4

De grootte van de woningen en de oppervlakte van de woon- en slaapruijnte waarin gezinnen op de VBL verblijven, wijkt niet af van de grootte van de woningen op een regulier azc. Op de VBL gaat het om acht-persoonswoningen met vier slaapkamers, keuken, douche en toilet. Daarnaast verblijven er ook gezinnen in caravans met dezelfde faciliteiten. De woningen voldoen aan het Programma van Eisen van het COA. In dit programma is ook alle relevante wet- en regelgeving opgenomen.

De oppervlakte van de woonruimte bedraagt 13 m². De oppervlakte van de slaapruijntes varieert tussen de 9 en 13 m² in een woning voor 8 personen. In een caravan bedraagt de woonruimte 16 m², inclusief de keuken. De slaapkamers hebben een oppervlakte van ca. 5 m². De vloeroppervlakte van een gevangenis of verblijfsruimte van de Dienst Justitiële Inrichtingen bedraagt 10 m² voor 2 personen. De oppervlakte van de woonruimte op de VBL of een azc is dus groter. Derhalve deel ik niet uw mening dat de ruimten ongeschikt zouden zijn voor langer verblijf van gezinnen met kinderen. Op de VBL zijn diverse speelterreinen voor kinderen met speelvoorzieningen. Ook is er een voetbalveld en worden er regelmatig activiteiten georganiseerd voor kinderen. Verder geldt ook voor de VBL dat, binnen het project Kind in

de Opvang, uitvoering wordt gegeven aan de aanbevelingen uit het rapport «Kind in het azc». Dit voor zover deze het COA aangaan.

De gemiddelde verblijfsduur van gezinnen op de VBL bedraagt ongeveer 5 maanden.

Mijn ambitie is om het verblijf van vreemdelingen in de VBL zo kort mogelijk te houden. Dit geldt ook voor gezinnen met kinderen. In de VBL worden activiteiten verricht ter effectuering van het vertrek. Om die reden wordt de duur van het verblijf in de VBL sterk bepaald door deze activiteiten en door de medewerking van de vreemdelingen aan dit vertrek. Het moment van vertrek bepaalt uiteindelijk de verblijfsduur in de VBL.

Zoals hiervoor al gemeld is ook de VBL opgenomen binnen het project Kind in de Opvang.

Vraag 5

Deelt u de mening dat de terugkeer van gezinnen met kinderen met name vanuit het asielzoekerscentrum gerealiseerd dient te worden, zodat zij niet meer naar de VBL overgeplaatst hoeven te worden? Zijn er mogelijkheden om gezinnen met kinderen hooguit pas in de laatste fase van de terugkeer over te plaatsen naar de VBL, zodat de lengte van het verblijf automatisch veel korter wordt? Kunt u deze antwoorden toelichten?

Antwoord 5

Ja, deze mening deel ik. Gedurende de vertrektermijn van 28 dagen kunnen vreemdelingen vanuit de opvanglocatie hun vertrek uit Nederland voorbereiden. Het opleggen van een vrijheidsbeperkende maatregel ex artikel 56 van de Vw 2000 in de VBL is dus niet nodig en kan tevens door de afgewezen vreemdelingen worden voorkomen, als zij binnen de wettelijke vertrektermijn Nederland hebben verlaten.

Er zijn geen mogelijkheden om gezinnen met kinderen pas in de laatste fase van hun terugkeer over te plaatsen naar de VBL, omdat het effectueren van het al dan niet gedwongen vertrek een gecompliceerd proces is, waarbij vele factoren een rol spelen, zoals de bereidheid van de vreemdeling om mee te werken aan het vertrek en de mogelijkheid van landen van herkomst om al dan niet tijdig een (vervangend) reisdocument af te geven. De onmiddellijke beschikbaarheid van de vreemdelingen voor de Dienst Terugkeer en Vertrek in de VBL in Ter Apel is daarbij van groot belang.